

тъ и дъщата имъ. Всичко гяурско се е смътало като тъхна собственостъ, тъй щото на клетия българинъ не му оставало друго, освѣнъ да повтаря слѣдната, създадена отъ ужасния животъ, пѣсень:

„Не сади лозье голѣмо,
Не гради кѫща висока,
Не води жена гиздава,
Не храни чеда хубави,
Да ти е мирна главата,
Да си не найдешъ белата. . .¹⁾)

Най-много сѫ страдали българитѣ, земитѣ на които се намирали край пѫтищата, защото турцитѣ при пѫтуването си вземали отъ тия българи всичко и не имъ плащали нищо; или, както се изразява единъ отъ пѫтешествениците²⁾), турцитѣ грабъли и послѣдния залькъ отъ устата на християнитѣ, като диви вълци, кучета и лъвове. Поради това бѣднитѣ хорица бѣгали не само по горитѣ³⁾), нъ и въ градоветѣ, дѣто се заселвали. По такъвъ начинъ Татаръ-Пазарджикъ, Пловдивъ, Пиротъ и много други градове, въ които е имало съвсѣмъ малко християни, били заселени отъ забѣгнали селяни. Напр. въ Пловдивъ, въ края на 16 в. е имало само 250 християнски кѫщи, а въ 19 вѣкъ е имало повече отъ 20 хиляди християни; а въ Татаръ-Пазарджикъ отначало почти никакъ не е имало българи, — въ 16 вѣкъ сѫ били само 30 кѫщи, а слѣдъ освобождението въ тоя градъ е имало вече не 30, а 2420 български кѫщи.

¹⁾ Пер. Спис. кн. XV. стр. 370.

²⁾ Венедиктъ Курипешичъ. 1530 г.

³⁾ Герлахъ.